

COUR DE JUSTICE

BENELUX

GERECHTSHOF

~

A 2009/1/10

**Arrest van 20 april 2010
in de zaak A 2009/1**

Inzake

BOUSSE-GOVAERTS e.a

tegen

COLORA BOELAAR

Procestaal : Nederlands

**Arrêt du 20 avril 2010
dans l'affaire A 2009/1**

En cause

BOUSSE-GOVAERTS e.a

contre

COLORA BOELAAR

Langue de la procédure : le néerlandais

GRIFFIE
REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 02.519.38.61
FAX 02.513.42.06
curia@benelux.be

GREFFE
39, RUE DE LA RÉGENCE
1000 BRUXELLES
TÉL. 02.519.38.61
FAX 02.513.42.06
curia@benelux.be

Het Benelux-Gerechtshof heeft in de zaak A 2009/1 het volgende arrest gewezen.

1. Overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof (verder: het Verdrag) heeft het Hof van Cassatie van België in een arrest van 6 maart 2009, gewezen in de zaak van Boussé-Govaerts nv en anderen (verder: Boussé-Govaerts) tegen Colora Boelaar cvba (verder: Colora Boelaar), een vraag gesteld van uitleg van de bijlage van de Benelux-Overeenkomst van 26 november 1973 houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom (verder: Eenvormige wet betreffende de dwangsom).

Ten aanzien van de feiten

2. Uit de stukken blijken de navolgende feiten:
 - de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Tongeren verleent op 4 december 2001 ten laste van Colora Boelaar een stakingsbevel onder verbeurte van een dwangsom;
 - het hof van beroep te Antwerpen bevestigt bij arrest van 27 maart 2003 dit stakingsbevel, maar enkel voor zover het bevel betrekking heeft op het doen ontstaan van verwarring in de uitbating van Colora Boelaar te Genk; dit arrest legt een dwangsom op van 500 euro per dag na de betekening van het stakingsbevel met een maximum van 50.000 euro;
 - het arrest van 27 maart 2003 is op 23 april 2003 aan Colora Boelaar betekend;
 - Boussé-Govaerts laten op 7 juni 2005 aan Colora Boelaar een betalingsbevel betekenen voor de invordering van de dwangsommen die verbeurd zijn ingevolge de inbreuken vanaf de betekening van het stakingsbevel van de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Tongeren van 4 december 2001 en van het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 27 maart 2003;
 - de beslagrechter bij de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen wijst op 28 juni 2006 het verzet van Colora Boelaar tegen de invordering van de verbeurde dwangsommen af;
 - Colora Boelaar komt van de voormelde beslissing van de beslagrechter in hoger beroep;
 - et hof van beroep te Antwerpen oordeelt in zijn arrest van 9 mei 2007 dat de dwangsom enkel verbeurd is vanaf de betekening op 23 april 2003 van het arrest van 27

maart 2003 omdat het arrest van 27 maart 2003 zowel de hoofdveroordeling als de eraan verbonden dwangsom heeft gewijzigd.

De prejudiciële vraag

3. Het Hof van Cassatie oordeelt dat uitlegging van de artikelen 1 en 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom noodzakelijk is om uitspraak te kunnen doen. Bij arrest van 6 maart 2009 heeft het de zaak aangehouden totdat het Benelux-Gerechtshof uitspraak zal hebben gedaan over de volgende vraag:

“Moeten de artikelen 1 en 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom aldus worden uitgelegd dat indien de rechter in hoger beroep heeft te gelden als de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, de dwangsom niet kan worden verbeurd in de periode tussen de betekening van de uitvoerbare beslissing van de rechter in eerste aanleg en de betekening van de beslissing in hoger beroep ook al heeft die dwangsom betrekking op een veroordeling die in hoger beroep wordt bevestigd?”

Ten aanzien van het verloop van het geding

4. Het Hof heeft, overeenkomstig artikel 6, lid 5, van het Verdrag, een voor conform getekend afschrift van het arrest van het Hof van Cassatie van België gezonden aan de partijen en aan de ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg.

De partijen hebben de gelegenheid gekregen schriftelijke opmerkingen te maken over de aan het Hof gestelde vraag.

Voor Boussé-Govaerts heeft mr. Johan Verbist, advocaat bij het Hof van Cassatie, op 8 juni 2009 een memorie ingediend.

Voor Colora Boelaar heeft mr. Herman De Bauw, advocaat bij de balie te Brussel, op 10 juni 2009 een memorie van antwoord ingediend.

Plaatsvervangend advocaat-generaal Guy Dubrulle heeft op 2 september 2009 schriftelijk conclusie genomen, waarop de partijen geen nadere reactie hebben ingediend.

Ten aanzien van het recht

5. Met de gestelde vraag wenst het Hof van Cassatie in wezen te vernemen of de artikelen 1 en 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom aldus moeten worden uitgelegd dat indien de rechter in hoger beroep de beslissing van de eerste rechter op het punt van de hoofdveroordeling gedeeltelijk bekrachtigt en op het punt van de dwangsom wijzigt en aldus heeft te gelden als de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, de dwangsom kan worden verbeurd in de periode tussen de betekening van de uitvoerbare beslissing van de rechter in eerste aanleg en de betekening van de beslissing in hoger beroep.
6. Artikel 1 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom bepaalt:
 - “1. De rechter kan op vordering van één der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding indien daartoe gronden zijn. Een dwangsom kan echter niet worden opgelegd in geval van een veroordeling tot betaling van een geldsom.
 2. De dwangsom kan ook voor het eerst in verzet of in hoger beroep worden gevorderd.
 3. De dwangsom kan niet worden verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld.
 4. De rechter kan bepalen dat de veroordeelde pas na verloop van een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren.”
7. Artikel 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom bepaalt:

“De dwangsom, eenmaal verbeurd, komt ten volle toe aan de partij die de veroordeling heeft verkregen. Deze partij kan de dwangsom ten uitvoer leggen krachtens de titel waarbij zij is vastgesteld.”
8. Het Benelux-Gerechtshof heeft in zijn arrest A91/2 van 15 april 1992 als volgt geoordeeld:

“Indien de rechter in eerste aanleg aan een of meer door hem uitgesproken hoofdveroordelingen een veroordeling tot betaling van een dwangsom heeft verbonden en vervolgens de rechter in hoger beroep in enigerlei vorm eveneens tot een of meer hoofdveroordelingen en een daaraan verbonden veroordeling tot betaling van een dwangsom komt, heeft als regel de rechter in eerste aanleg te gelden als de ‘rechter die de dwangsom heeft opgelegd’ in de zin van de artikelen 4 en 6 van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom; dit wordt alleen anders wanneer in het dictum van de beslissing in hoger beroep:

a) uitdrukkelijk is uitgesproken dan wel uit het dictum onmiskenbaar duidelijk blijkt dat de appelrechter de uitspraak van de rechter in eerste aanleg op het stuk van de hoofdveroordeling waaraan de veroordeling tot betaling van de dwangsom was verbonden, dan wel op het stuk van laatstbedoelde veroordeling geheel of ten dele heeft vernietigd en op een van deze punten een van de uitspraak in eerste aanleg afwijkende beslissing heeft gegeven, in welk geval de rechter in hoger beroep heeft te gelden als de ‘rechter die de dwangsom heeft opgelegd’; of

b) de appelrechter met instandhouding van de door de rechter in eerste aanleg uitgesproken hoofdveroordeling en de daaraan verbonden dwangsom een nieuwe hoofdveroordeling heeft uitgesproken en daaraan hetzij een nieuwe dwangsom hetzij de reeds door de rechter in eerste aanleg opgelegde dwangsom heeft verbonden, in welk geval de appelrechter ook ten aanzien van de door hem in stand gehouden hoofdveroordeling van de eerste rechter met de daaraan verbonden dwangsom heeft te gelden als ‘de rechter die de dwangsom heeft opgelegd’.”

9. Dit arrest beantwoordde een vraag tot uitlegging van de artikelen 4 en 6 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom. Die artikelen bepalen dat de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, bevoegd is om de dwangsom op te heffen, de looptijd ervan op te schorten of ze te verminderen.

De thans gevraagde uitlegging betreft niet een bevoegdheidsconflict. Ze betreft de vraag of een dwangsom kan worden verbeurd die door de rechter in eerste aanleg is opgelegd, maar die door de rechter in hoger beroep is gewijzigd met gedeeltelijke bekrachtiging van de hoofdveroordeling.

10. Uit de bepalingen van de artikelen 1 en 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom volgt dat het verschuldigd zijn van de dwangsom zijn grondslag vindt in de rechterlijke uitspraak waarbij zij is opgelegd en dat op grond van die uitspraak, wanneer na de betekening ervan aan de in de uitspraak aangegeven voorwaarden wordt voldaan, de dwangsom ten volle verschuldigd is en zonder nieuwe rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd.
11. Uit de aangehaalde noch uit de overige bepalingen van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom volgt dat, wanneer de uitspraak waarbij een dwangsom is vastgesteld, in hoger beroep op het punt van de dwangsom wordt gewijzigd en op het punt van de hoofdveroordeling gedeeltelijk wordt bekrachtigd, uitsluitend een dwangsom kan worden verbeurd vanaf de betekening van de beslissing in hoger beroep. Anders oordelen zou-er toe leiden dat de dwangsomschuldenaar niet meer ertoe wordt aangezet een, al zij het op risico van de dwangsomschuldeiser, uitvoerbare veroordeling te voldoen.

12. Wanneer de rechter in hoger beroep de hoofdveroordeling die de eerste rechter heeft uitgesproken, gedeeltelijk bekrachtigt en de door de eerste rechter opgelegde dwangsom wijzigt, betekent dit niet dat hoe dan ook de dwangsom die de eerste rechter heeft opgelegd, niet meer kan worden verbeurd in de periode tussen de betekening van de uitvoerbare beslissing van de rechter in eerste aanleg en de betekening van de beslissing in hoger beroep. In voormelde periode kan bij overtreding van een gedeelte van de hoofdveroordeling een dwangsom worden verbeurd ten aanzien van dat gedeelte, mits onmiskenbaar duidelijk is dat de rechter in hoger beroep een dwangsom in stand heeft gehouden voor dit gedeelte van de in eerste aanleg uitgesproken hoofdveroordeling.
13. Opmerking verdient dat wanneer de rechter in hoger beroep de hoofdveroordeling (gedeeltelijk) in stand houdt, met betrekking tot de dwangsom het volgende geldt:
- wanneer de rechter in hoger beroep de dwangsom vermindert, is in dat geval de verbeurde dwangsom beperkt tot het laagste bedrag,
 - wanneer de rechter in hoger beroep de dwangsom vermeerderd, is in dat geval de dwangsom die verbeurd is tussen de betekening van de uitvoerbare beslissing van de rechter in eerste aanleg en de betekening van de beslissing in hoger beroep, beperkt tot het bedrag van de dwangsom die de eerste rechter heeft opgelegd en is de hogere dwangsom slechts verbeurd vanaf de betekening van de beslissing in hoger beroep,
 - wanneer de rechter in hoger beroep de dwangsom volledig afwijst, dan is de dwangsom die de eerste rechter heeft opgelegd, niet verbeurd.
14. De vraag van uitleg die het Hof van Cassatie heeft gesteld, dient derhalve te worden beantwoord als hierna volgt.

Ten aanzien van de kosten

15. Het Hof moet, volgens artikel 13 van het Verdrag, de kosten vaststellen die op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria van de raadslieden van partijen, voor zover zulks in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is.

De kosten worden vastgesteld op €1.500,-.

Het Benelux-Gerechtshof

Uitspraak doende op de door het Hof van Cassatie van België in zijn arrest van 6 maart 2009 gestelde vraag

Verklaart voor recht

De artikelen 1 en 3 van de Eenvormige wet betreffende de dwangsom dienen aldus te worden uitgelegd: *“Indien de rechter in hoger beroep de in eerste aanleg uitgesproken hoofdveroordeling gedeeltelijk bekrachtigt en de in eerste aanleg opgelegde dwangsom wijzigt en aldus heeft te gelden als de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, kan een dwangsom worden verbeurd in de periode tussen de betekening van de uitvoerbare beslissing van de rechter in eerste aanleg en de betekening van de beslissing in hoger beroep, mits onmiskenbaar duidelijk is dat de rechter in hoger beroep een dwangsom in stand heeft gehouden voor dit gedeelte van de in eerste aanleg uitgesproken hoofdveroordeling.*

Aldus gewezen door mevrouw L. Mousel, Eerste Vicepresidente, de heer E. Forrier, de dames M.-P. Engel, A.M.J. van Buchem-Spapens en S. Velu, rechters, de heer R. Boes, mevrouw H.A.G. Splinter-van Kan, de heren G. Santer en A. Hammerstein, plaatsvervangende rechters,

en uitgesproken ter openbare terechtzitting te Brussel, op 20 april 2010 door de heer E. Forrier, voornoemd, in aanwezigheid van de heren G. Dubrulle, plaatsvervangend advocaat-generaal, en A. van der Niet, hoofdgriffier.

A. VAN DER NIET

E. FORRIER